familia chori. At vero caath genuit amram qui
habuit uxorem Iochabed filiam levi que nata est ei in egyp
to. Hec genuit viro suo amram filios aaron et moy
sen. et mariam sororem eorum. De aaron orti sunt nadab
et abiu. et eleazar et ythamar. Quorum nadab et abiu
mortui sunt. Cum obtulissent ignem alienum co
ram domino. Fueruntque omnes qui numerati sunt xxiii.
milia generis masculini ab uno mense et supra. quia non
sunt recensiti inter filios israel. nec eis cum ceteris est
data possessio. Hic est numerus filiorum israel qui descrip
ti sunt a moyse et eleazaro sacerdote in campestri
bus moab. supra iordanem contra iericho. Inter quos nullus
fuit eorum qui ante numerati sunt a moyse et aaron
in deserto synai. Predixerat enim dominus quod omnes mo
rerentur in solitudine. Nullusque remansit ex eis nisi cal
XXVII eb filius iephone. et iosue filius nun. Accesserunt autem
filie salphaat. filii epher filii galaad. filii mac
hir. filii manasse qui fuit filius ioseph. quarum sunt
nomina maala. et noa. et egla. et melcha. et thersa.
steteruntque coram moyse. et eleazaro sacerdote. et cunc
tis principibus populi ad hostium tabernaculi federis atque
dixerunt. Pater noster mortuus est in deserto nec fuit in
seditione que concitata est contra dominum sub chore.
Sed in peccato suo mortuus est. hic non habuit mares filios.
Cur tollitur nomen illius de familia sua quia non habet fili
um? Date nobis possessionem inter cognatos patris no
stri. Retulitque moyses causam earum ad iudicium
domini. Qui dixit ad eum. Iustam rem postulant
filie salphaat. Da eis possessionem inter cognatos patris sui
et ei in hereditate succedant. Ad filios autem israel loque
ris hec. Homo cum mortuus fuerit absque filio: ad filiam
eius transibit hereditas. Si filiam non habuerit habebit succes
sores fratres suos. Quod si et fratres non fuerint: dabitis heredita
tem fratribus patris eius. Sin autem nec patruos habuerit: da
bitur hereditas his qui ei proximi sunt. Eritque hoc
filiis israel sanctum lege perpetua. sicut precepit dominus moysi.
Dixit quoque dominus ad moysen. Ascende in montem istum
abarim et contemplare inde terram quam daturus sum fili
is israel. Cumque videris eam: ibis et tu ad populum tuum
sicut ivit frater tuus aaron. Quia offendistis me in deser
to syn: in contradictione multitudinis. nec sanctificare me
voluistis coram ea super aquas. Hee sunt aque contradictio
nis in cades deserti syn. Cui respondit moyses. Provideat
dominus deus spirituum omnis carnis hominem qui sit
super multitudinem hanc. et possit exire et intrare ante
eos. et educere illos. vel introducere. ne sit populus domini
sicut oves absque pastore. Dixitque dominus ad moysen.
Tolle iosue filium nun: virum in quo est spiritus dei.
et pone manum tuam super eum. qui stabit coram
eleazaro sacerdote. et omni multitudine. et dabis ei pre
cepta cunctis videntibus. et partem glorie tue ut audi
at eum omnis synagoga filiorum israel. Pro hoc siquid
agendum erit: eleazar sacerdos consulet dominum.
Ad verbum eius egredietur et ingredietur ipse et
omnes filii israel cum eo: et cetera multitudo. Fecit moy
ses ut preceperat dominus. Cumque tulisset iosue: sta
tuit eum coram eleazaro sacerdote. et omni frequen
tia populi. et impositis capiti eius manibus: cuncta re
XXVIII plicavit que mandaverat dominus. Dixit quoque dominus ad mo
ysen. Precipe filiis israel et dices ad eos. Oblationem
meam et panes et incensum odoris suavissimi offer
te per tempora sua. Hec sunt sacrificia que offerre debetis.
Agnos anniculos immaculatos duos cotidie in holo
caustum sempiternum. Unum offeretis mane: et alterum
ad vesperam. Decimam partem ephi simile que conspersa sit
oleo purissimo. et habeat quartam partem hyn: Holocaus
tum iuge est quod obtulistis in monte synai. in odorem
suavissimum incensi domini. Et libabitis vini quar
tam partem hyn: per agnos singulos in sanctuario domini.
Alterumque agnum similiter offeretis ad vesperam iuxta
omnem ritum sacrificii matutini et libamentorum eius.
oblationem suavissimi odoris domino. Die autem
sabbati offeretis duos agnos anniculos immaculatos
et duas decimas simile oleo conspersae in sacrificio et liba
que rite funduntur per singula sabbata in holocaustum sem
piternum. In kalendis autem id est mensium exordiis: offeretis ho
locaustum domino. vitulos de armento duos arie
tem unum: agnos anniculos vii. immaculatos. et tres
decimas simile oleo conspersae in sacrificio per singulos vitu
los. et duas decimas simile oleo conspersae in sacrificio per
singulos arietes. et decimam decime simile ex oleo in sacri
ficio per agnos singulos holocaustum suavissimi odo
ris atque incensi est domino. Libamenta autem vini que
per singulas fundenda sunt victimas: ista erunt.
Media pars hyn: per singulos vitulos: tertia per arietem. Quar
ta per agnum. Hoc erit holocaustum per singulos menses qui
sibi anno vertente succedunt. Hyrcus quoque offeretur domino
pro peccatis in holocaustum sempiternum cum libamentis
suis. Mense autem primo quartadecima die mensis pha
se domini erit. et quintadecima die sollempnitas.
Septem diebus vescentur azimis. Quarum dies
prima venerabilis et sancta erit. Omne opus servile non
facietis in ea: offeretisque incensum holocaustum
domino. vitulos de armento duos. et arietem unum.
agnos anniculos immaculatos vii. et sacrificia singulo
rum ex simila que conspersa sit oleo. Tres decimas per
singulos vitulos. et duas decimas per arietem. et decimam
decime per agnos singulos. id est per vii. agnos. et hyrcum pro
peccato unum ut expietur pro vobis preter holocaustum
matutinum quod semper offeretis. Ita facietis per singulos dies
vii. dierum in fomitem ignis. et in odorem suavissi
mum domino. qui surget de holocausto et libati
onibus singulorum. Dies quoque vii. celeberrimus et sanctus erit vobis.
Omne opus servile non facietis in eo.
Dies etiam primitivorum quando offeretis novas fruges
domino: expletis ebdomadibus venerabilis et sancta erit.
Omne opus servile non facietis in ea. Offeretisque holo
caustum in odorem suavissimum domino. vitulos de
armento duos. arietem unum. et agnos anniculos im
maculatos vii. atque in sacrificiis eorum simile oleo con
spersae tres decimas per singulos vitulos. per arietem
duas. per agnos decimam decime qui simul sunt agni
vii. hircum quoque qui mactatur pro expiatione.
Preter holocaustum sempiternum. et liba eius immacula
ta offeretis omnia cum libationibus suis. Mensis
etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit vo XXIX
bis. Omne opus servile non facietis in ea: quia dies clan
goris est et tubarum. Offeretisque holocaustum in odo
rem suavissimum domino. vitulum de armento unum
arietem unum. agnos anniculos immaculatos vii. et sa

MS.MR.Frag.5.1

crificiis eorum similae oleo conspersae tres decimas per singulos
vitulos. Duas decimas per arietem, unam decimam
per agnum, qui simul sunt agni septem. et hircum pro peccato
qui offertur in expiationem populi praeter holocaustum
kalendarum cum sacrificiis suis. Et holocaustum
sempiternum cum libationibus solitis eisdem caerimo
niis offeretis in odorem suavissimum incensum
domino. Decima quoque dies mensis huius septimi erit vobis
sancta atque venerabilis et affligetis animas vestras. Omne
opus servile non facietis in ea. offeretisque holocau
stum domino in odorem suavissimum. vitulum de
armento unum. arietem unum. agnos anniculos im
maculatos septem. et in sacrificiis eorum similae oleo conspersae
tres decimas per vitulos singulos. duas decimas per ari
etem decimam decimae per agnos singulos qui sunt
simul septem agni. et hircum pro peccato absque his quae
offerri pro delicto solent in expiationem et holoca
ustum sempiternum in sacrificio et libaminibus eorum.
Quintadecima vero die mensis septimi quae vobis erit
sancta atque venerabilis. Omne opus servile non facie
tis in ea. sed celebrabitis sollempnitatem domino
septem diebus. offeretisque holocaustum in odorem sua
vissimum domino. vitulos de armento tredecim
arietes duos. agnos anniculos quattuordecim immacu
latos et in libamentis eorum similae oleo conspersae tres decim
as per vitulos singulos qui sunt simul vituli tredecim
et duas decimas arieti uno id est simul arietibus duobus
et decimam decimae agnis singulis qui sunt simul
agni quattuordecim. et hircum pro peccato absque holocausto
sempiterno et sacrificio et libamine eius. In die altero
offeretis vitulos de armento duodecim. arietes duos. ag
nos anniculos immaculatos quattuordecim. sacrificiaque et libamina sing
ulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis
et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno. sa
crificioque et libamine eius. Die tertio offeretis vitu
los undecim. arietes duos. agnos anniculos immaculatos quattuordecim. sacri
ficiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et
agnos rite celebrabis. et hircum pro peccato. absque holo
causto sempiterno et sacrificio et libamine eius. Die quar
to offeretis vitulos decem. arietes duos. agnos anniculos
immaculatos quattuordecim sacrificia eorum et libamina
singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis.
et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacri
ficioque eius et libamine. Die quinto offeretis vitulos
novem. arietes duos. agnos anniculos immaculatos quattuordecim.
sacrificia et libamina singulorum per vitulos et arietes
et agnos rite celebrabis. et hircum pro peccato absque ho
locausto sempiterno. sacrificioque eius et libamine.
Die sexto offeretis vitulos octo. et arietes duos. ag
nos anniculos immaculatos quattuordecim. sacrificiaque et li
bamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite
celebrabis et hircum pro peccato absque holocausto sem
piterno sacrificioque eius et libamine. Die septimo
offeretis vitulos septem. arietes duos. agnos anniculos
immaculatos quattuordecim. sacrificiaque et libamina singulo
rum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis et
hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacri
ficioque eius et libamine. Die octavo qui est celeber
rimus. omne opus servile non facietis, offeretis
holocaustum in odorem suavissimum domino.

vitulum unum. arietem unum. agnos anniculos im
maculatos septem. sacrificiaque eorum et libamina singulorum
per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis. et hircum
pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius
et libamine. Haec offeretis domino in sollempnit
atibus vestris. praeter vota et oblationes spontaneas in holo
causto in sacrificio in libamine et in hostiis paci
ficis. Narravitque Moyses filiis Israel omnia quae ei dominus XXX xxx
imperarat. et locutus est ad principes tribuum fili
orum Israel. Iste est sermo quem praecepit dominus. Si quis
virorum votum domino voverit aut se constrinxerit
iuramento non faciet irritum verbum suum. sed omne
quod promisit implebit. Mulier si quippiam voverit
et se constrinxerit iuramento quae est in domo patris
sui et in aetate adhuc puellari. si cognoverit pater
votum quod pollicita est et iuramentum quo obligavit
animam suam et tacuerit: voti rea erit. quicquid
pollicita est et iuravit opere complebit. Sin autem stati
m ut audierit contradixerit pater: et vota et iuramenta eius
irrita erunt. nec obnoxia tenebitur sponsioni eo
quod contradixerit pater. Si maritum habuerit et voverit ali
quid. et semel verbum de ore eius egrediens: animam
eius obligaverit iuramento: quo die audierit vir
et non contradixerit: voti rea erit. reddetque quaecumque pro
miserat. Sin autem audiens statim contradixerit et
irritas fecerit pollicitationes eius: verbaque quibus obstrin
xerat animam suam: propitius ei erit deus. Vidua et
repudiata quicquid voverint: reddent. Uxor in domo
viri cum se voto constrinxerit et iuramento: si audi
erit vir et tacuerit: nec contradixerit sponsioni:
reddet quodcumque promiserat. Sin autem extemplo contra
dixerit: non tenebitur promissionis rea. quia maritus contradix
it. et dominus ei propitius erit. Si voverit et iuramento se
constrinxerit: ut per ieiunium vel ceterarum rerum abstinenti
am affligat animam suam in arbitrio viri erit
ut faciat sive non faciat. Quod si audiens vir tacuerit
et in alteram diem distulerit sententiam: quicquid voverat
atque promiserat reddet. quia statim ut audivit tacuit.
Sin autem contradixerit postquam rescivit: portabit ipse
iniquitatem eius. Iste sunt leges quas constituit dominus
Moysi inter virum et uxorem inter patrem et filiam quae in pu
ellari adhuc aetate est. vel quae manet in parentis do
mo. Locutusque est dominus ad Moysen dicens. XXXI xxxi
Ulciscere prius filios Israel de Madianitis. et sic collig
eris ad populum tuum. Statimque Moyses. Armate
inquit ex vobis viros ad pugnam. qui possint ulti
onem expetere de Madianitis. Mille viri de singulis
tribubus eligantur ex Israel qui mittantur ad bellum.
Dederuntque millenos de singulis tribubus id est duodecim milia
expeditorum ad pugnam. quos misit Moyses cum Fin
ees filio Eleazari sacerdotis. vasa quoque sancta et sanctas tubas
ad clangendum tradidit ei. Cumque pugnassent contra
Madianitas atque vicissent: omnes mares occiderunt.
et reges eorum Evi et Recem et Sur et Ur et Rebe quinque
principes gentis. Balaam quoque filium Beor interfece
runt gladio. Ceperuntque mulieres eorum et parvulos.
Omniaque pecora et cunctam supellectilem quicquid
habere potuerant depopulati sunt tam urbes quam
viculos et castella flamma consumpsit. et tulerunt prae
dam. et universa quae ceperant: tam ex hominibus

timuistis enim ignem et non ascendistis in montem. Et ait:
Ego dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti
de domo servitutis. Non habebis deos alienos in con-
spectu meo. Non facies tibi sculptile nec similitudinem
omnium que in celo sunt desuper. et que in terra deorsum. et
que versantur in aquis sub terra. Non adorabis ea et non coles.
Ego enim sum dominus deus tuus. deus emulator red-
dens iniquitatem patrum super filios in tertiam et quartam
generationem hiis qui oderunt me. et faciens misericordiam
in multa milia diligentibus me. et custodientibus pre-
cepta mea. Non usurpabis nomen domini dei tui
frustra. quia non erit impunitus: qui super re vana no-
men eius assumpserit. Observa diem sabbati: ut sancti-
fices eum: sicut precepit dominus deus tuus. Sex diebus
operaberis. et facies omnia opera tua. Septimus dies
sabbati est id est requies domini dei tui. Non facies in eo
quicquam operis. tu et filius tuus et filia: servus et
ancilla et bos et asinus et omne iumentum tuum et pere-
grinus qui est intra portas tuas. ut requiescat servus tuus et
ancilla tua: sicut et tu. Memento quod et ipse servieris in
egypto. et eduxerit te inde dominus deus tuus in ma-
nu forti et brachio extento. Idcirco precepit tibi ut obser-
vares diem sabbati. Honora patrem tuum et matrem tu-
am sicut precepit tibi dominus deus tuus ut longo vi-
vas tempore. et bene sit tibi in terra: quam dominus deus tuus
daturus est tibi. Non occides. Non mechaberis. fur-
tumque non facies. Nec loqueris contra proximum tuum
falsum testimonium. Non concupisces uxorem pro-
ximi tui. non domum. non agrum. non servum. non ancillam
non bovem. non asinum. et universa que illius sunt.
Hec verba locutus est dominus ad omnem multitudinem vestram
in monte de medio ignis et nubis et caliginis voce
magna nil addens amplius. et scripsit ea in du-
abus tabulis lapideis quas tradidit michi. Vos autem post-
quam audistis vocem de medio tenebrarum: et montem arde-
re vidistis: accessistis ad me omnes principes tribuum et maiores
natu atque dixistis. Ecce ostendit nobis dominus deus noster
maiestatem et magnitudinem suam. vocem eius
audivimus de medio ignis. et probavimus hodie quod lo-
quente deo cum homine vixerit homo. Cur ergo moriemur
et devorabit nos ignis hic maximus? Si enim audieri-
mus ultra vocem domini dei nostri: moriemur. Quid
est omnis caro ut audiat vocem dei viventis qui de
medio ignis loquitur. sicut nos audivimus. et possit vi-
vere? Tu magis accede: et audi cuncta que dixerit
dominus deus noster tibi. loquerisque ad nos. et nos audien-
tes faciemus ea. Quod cum audisset dominus: ait ad me.
Audivi vocem verborum populi huius que locuti sunt tibi. Bene omnia
sunt locuti. Quis det talem eos habere mentem ut time-
ant me. et custodiant universa mandata mea in
omni tempore: ut bene sit eis et filiis eorum in sempi-
ternum: Vade et dic eis. Revertimini in tentoria
vestra. Tu vero hic sta mecum et loquar tibi omnia man-
data et ceremonias atque iudicia que docebis eos. ut
faciant ea in terra quam dabo illis in possessionem. Custo-
dite ergo et facite que precepit dominus deus vobis.
Non declinabitis neque ad dextram. neque ad sinistram
sed per viam quam precepit dominus deus vester: ambula-
bitis ut vivatis. et bene sit vobis et protelentur vobis
vj. VI dies in terra possessionis vestre. Hec sunt precepta et cerimo-
nie atque iudicia que mandavit dominus deus vester: ut
docerem vos. et faciatis ea in terra ad quam transgredimini
in possidendam. ut timeas dominum deum tuum: et
custodias omnia mandata et precepta eius que ego pre-
cipio tibi. et filiis ac nepotibus tuis cunctis diebus vi-
te tue. ut prolongentur dies tui. Audi israel et observa
ut facias. et bene sit tibi et multiplicetur amplius sicut
pollicitus est dominus deus patrum tuorum dare tibi
terram lacte et melle manantem. Audi israel dominus
deus tuus deus unus est. Diliges dominum deum tuum
ex toto corde tuo. et ex tota anima tua. et ex tota
fortitudine tua. Eruntque verba hec que ego precipio tibi hodie in corde
tuo. et narrabis ea filiis tuis et meditaberis sedens in
domo tua. et ambulans in itinere dormiens atque con-
surgens. et ligabis ea quasi signum in manu tua. e-
runtque et movebuntur inter oculos tuos. scribesque ea
in limine et hostiis domus tue. Cumque introduxerit
te dominus deus tuus in terram pro qua iuravit patribus
tuis Abraham ysaac et Iacob. et dederit tibi civitates
magnas et optimas. quas non edificasti. domos ple-
nas cunctarum opum: quas non extruxisti. cisternas quas
non fodisti. vineta et oliveta que non plantasti. et comederis
et saturatus fueris: cave diligenter ne obliviscaris do-
mini qui eduxit te de terra egypti de domo servitu-
tis. Dominum deum tuum timebis: et illi soli servies.
ac per nomen illius iurabis. Non ibitis post deos ali-
enos: cunctarum gentium que in circuitu vestro sunt. quia deus
emulator dominus deus tuus in medio tui. nequando
irascatur furor domini dei tui contra te: et auferat te
de superficie terre. Non temptabis dominum deum tuum
sicut temptasti in loco temptationis. Custodi precep-
ta domini dei tui ac testimonia et ceremonias quas
precepit tibi. et fac quod placitum est et bonum in conspectu
domini ut bene sit tibi et ingressus possideas terram opti-
mam de qua iuravit dominus patribus tuis ut deleret om-
nes inimicos tuos coram te sicut locutus est. Cum in-
terrogaverit te filius tuus cras dicens. Quid sibi volunt
testimonia hec et ceremonie atque iudicia que precepit dominus
deus noster nobis: dices ei. Servi eramus pharaonis: in egy-
pto. et eduxit nos dominus de egypto in manu forti:
fecitque signa atque prodigia magna et pessima in
egypto contra pharaonem et omnem domum illius in con-
spectu nostro. et eduxit nos inde ut introductis daret terram
super qua iuravit patribus nostris. Precepitque nobis dominus ut
faciamus omnia legitima hec. et timeamus dominum deum
nostrum. et bene sit nobis cunctis diebus vite nostre. sicut
est hodie. Eritque nostri misericors: si custodierimus
et fecerimus omnia precepta eius coram domino deo
nostro sicut mandavit nobis. Cum vero intro- VII
duxerit te dominus deus tuus in terram quam possessurus
ingredieris et deleverit gentes multas coram te hethe-
um. et gergeseum et amorreum. chananeum et phereze-
um. et eveum. et iebuseum. vii. gentes multo maio-
ris numeri quam tu es. et robustiores te. tradideritque eas
dominus deus tuus tibi: percuties eas usque ad internitionem.
Non inibis cum eis fedus. nec misereberis earum. neque socia-
bis cum eis coniugia. Filiam tuam non dabis filio
eius. nec filiam illius accipies filio tuo. quia sedu-
cet filium tuum: ne sequatur me. et ut magis serviat
diis alienis. Irasceturque furor domini et delebit te ci-

MS. MR. Frag. 5.2

tio quod procul dubio faciendum est. Aras eorum subvertite, et confrin
gite statuas. lucosque succidite, et sculptilia conbu
rite: quia populus sanctus es domino deo tuo. Te elegit dominus
deus tuus, ut sis ei populus peculiaris de cunctis populis
qui sunt super terram. Non quia cunctas gentes nu
mero vincebatis: vobis iunctus est dominus, et elegit
vos cum omnibus sitis populis pauciores. Sed quia dilexit
vos dominus. et custodivit iuramentum quod iuravit
patribus vestris: eduxitque vos in manu forti, et redemit
de medio servitutis de manu pharaonis regis egy
pti. et scies quia dominus deus tuus ipse est deus fortis
et fidelis, custodiens pactum et misericordiam diligentibus
se, et his qui custodiunt precepta eius in mille ge
nerationes. Et reddens odientibus se statim, ita ut disper
dat eos, et ultra non differat: protinus eis restituens quod
merentur. Custodi ergo precepta et cerimonias at
que iudicia que ego mando tibi hodie ut facias. Si postquam
audieris hec iudicia: custodieris ea et feceris: cu
stodiet et dominus deus tuus pactum et misericordiam quam iuravit
patribus tuis. et diliget te et multiplicabit benedicetque
fructui ventris tui. et fructui terre tue frumento
tuo atque vindemie. oleo et armentis gregibus ovi
um tuarum super terram pro qua iuravit patribus tuis ut daret
eam tibi. Benedictus eris inter omnes populos. non erit apud te
sterilis utriusque sexus tam in hominibus quam in gregi
bus tuis. Auferet dominus a te omnem languorem et in
firmitates egypti pessimas. quas novisti non infe
ret tibi, sed cunctis hostibus tuis. Devorabis omnes populos
quos dominus deus tuus daturus est tibi. non parcet eis ocu
lus tuus. nec servies diis eorum ne sint in ruinam
tui. Si dixeris in corde tuo plures sunt gentes iste
quam ego: quomodo potero delere eas: noli metuere. Sed re
cordare que fecerit dominus deus tuus pharaoni et cunctis
egyptiis plagas maximas quas viderunt oculi
tui et signa atque portenta manumque robustam et
extentum brachium ut educeret te dominus deus tuus.
sic faciet cunctis populis quos metuis. Insuper et cra
brones mittet dominus deus tuus in eos, donec dele
at omnes atque disperdat qui te fugerint et latere potue
rint. Non timebis eos quia dominus deus tuus in me
dio tui est. deus magnus et terribilis ipse consumet nati
ones has in conspectu tuo: paulatim atque per partes.
Non poteris delere eas pariter: ne forte multiplicen
tur contra te bestie terre. Dabitque eos dominus in conspectu
tuo. et interficiet illos donec penitus deleantur. Tradetque re
ges eorum in manus tuas. et disperdes nomina eorum sub ce
lo. Nullus poterit resistere tibi donec conteras eos. Sculp
tilia eorum igne conburet. Non concupisces argentum et
aurum de quibus facta sunt. neque assumes ex eis tibi quicquam
ne offendas, propterea quia abhominatio est domini dei tui.
nec inferes quippiam ab ydolo in domum tuam.
ne fias anathema sicut et illud est. Quasi spurcitiam
detestaberis et velud inquinamentum ac sordes abho
VIII minationi habebis. quia anathema est. Omne
mandatum quod ego precipio tibi hodie: cave diligenter
ut facias ut possitis vivere et multiplicemini. ingres
sique possideatis terram pro qua iuravit dominus patribus
vestris. et recordaberis cuncti itineris per quod adduxit te dominus deus
tuus .xl. annis per desertum ut affligeret te atque temp
taret. et nota fierent que in tuo animo versabantur

custodires mandata illius an non. Afflixit te penu
ria. et dedit tibi cibum manna. quod ignorabas tu et
patres tui. ut ostenderet tibi quod non in solo pane vivat
homo: sed in omni verbo quod egreditur ex ore domini.
Vestimentum tuum quo operiebaris: nequaquam vetus
tate defecit. et pes tuus non est subtritus. En quadrage
simus annus est ut recogites in corde tuo quia sicut
erudit homo filium suum: sic dominus deus tuus
erudivit te. ut custodias mandata domini dei tui. et am
bules in viis eius. et timeas eum. Dominus enim deus
tuus introducet te in terram bonam. terram rivorum
aquarumque et fontium in cuius campis et montibus erum
punt fluviorum abyssi. terram frumenti ordei. ac vinea
rum in qua ficus et mala granata et oliveta nas
cuntur. terram olei ac mellis. ubi absque ulla penu
ria comedes panem tuum et rerum omnium habundan
tia perfrueris. Cuius lapides ferrum sunt. et de montibus
eius eris metalla fodiuntur. Ut cum comederis: et
saciatus fueris benedicas domino deo tuo pro terra op
tima quam dedit tibi. Observa et cave nequando obli
viscaris domini dei tui. et negligas mandata eius
atque iudicia et cerimonias quas ego precipio tibi hodie.
ne postquam comederis et saciatus fueris: domos pulchras edi
ficaveris et habitaveris in eis: habuerisque armenta et
ovium greges. argenti et auri cunctarumque rerum copi
am: elevetur cor tuum. et non reminiscaris domini dei
tui: qui eduxit te de terra egypti de domo servitutis. et
ductor tuus fuit in solitudine magna atque terribi
li in qua erat serpens flatu adurens. et scorpio ac di
psas: et nulle omnino aque. Qui eduxit rivos de petra
durissima. et cibavit te manna in solitudine quod
nescierunt patres tui. Et postquam afflixit ac probavit te:
ad extremum misertus est tui. Ne diceres forti in corde tuo
tudo mea et robur manus mee. hec mihi omnia prestitit.
sed recorderis domini dei tui quod ipse tibi vires prebuerit. ut
impleret pactum suum super quo iuravit patribus tuis
sicut presens indicat dies. Sin autem oblitus domini
dei tui. secutus fueris alienos deos eorum colueris il
los: et adoraveris: Ecce nunc predico tibi quod omnino dis
peatis. sicut gentes quas delevit dominus in introitu tuo.
ita et vos peribitis si inobedientes fueritis voci domini dei
vestri. Audi israel. tu transgredieris hodie iordanem IX
ut possideas nationes maximas et fortiores te ci
vitates ingentes. et ad celum usque muratas. populum
magnum atque sublimem filios enachim quos ipse vid
isti et audisti quibus nullus potest ex adverso resistere. Sci
es ergo hodie quod dominus deus tuus ipse transibit
ante te ignis devorans atque consumens. qui conterat
eos. et deleat atque disperdat ante faciem tuam velociter
sicut locutus est tibi. Ne dicas in corde tuo cum de
leverit eos dominus deus tuus in conspectu tuo: propter
iusticiam meam introduxit me deus ut terram
hanc possiderem. cum propter impietates suas iste de
lete sunt nationes. Neque enim propter iusticias tuas et
equitatem cordis tui ingredieris ut possideas terras
eorum. sed quia ille egerunt impie introeunte
te deleti sunt. et ut compleret verbum suum dominus
quod sub iuramento pollicitus est patribus tuis abraham
ysaac et iacob. Scito igitur quod non propter iusticias tuas dominus deus tuus
dedit tibi hanc terram optimam in possessionem cum durissime

sui unusquisque replebitur bonis: et iuxta opera manuum suarum
retribuetur ei. Via stulti recta in oculis eius: qui autem sapiens
est audit consilia. Fatuus statim indicat iram suam:
qui autem dissimulat iniuriam callidus est. Qui quod novit
loquitur index iustitie est: qui autem mentitur testis est fraudu-
lentus. Est qui promittit: et quasi gladio pungitur conscientie.
lingua autem sapientium sanitas est. Labium veritatis fir-
mum erit in perpetuum: qui autem testis est repentinus concinnat
in lingua mendacii. Dolus in corde cogitantium mala: qui autem
ineunt pacis consilia sequitur eos gaudium. Non contristabit
iustum quicquid ei acciderit: impii autem replebuntur malo.
Abominatio est domino labia mendacia: qui autem fideliter
agunt placent ei. Homo versutus celat scientiam: et cor insi-
pientium provocat stultitiam. Manus fortium dominabitur:
que autem remissa est tributis serviet. Meror in corde vi-
iusti ri humiliabit illum: et sermone bono letificabitur. Qui negli-
git damnum propter amicum iustus est: iter autem impiorum de-
cipiet eos. Non inveniet fraudulentus lucrum: et substantia
hominis erit auri pretium. In semita iustitie vita: iter autem
xiii XIII devium ducit ad mortem. Filius sapiens doctrina patris:
qui autem illusor est non audit cum arguitur. De fructu
oris sui homo saturabitur bonis: anima autem prevarica-
torum iniqua. Qui custodit os suum custodit animam suam:
qui autem inconsideratus est ad loquendum sentiet mala. Vult
et non vult piger: anima autem operantium impinguabitur. Verbum
mendax iustus detestabitur: impius autem confundit et confundetur.
Iustitia custodit innocentis viam: impietas autem peccato-
rem supplantat. Est quasi dives cum nihil habeat: et est quasi pau-
per cum in multis divitiis sit. Redemptio anime viri divitie
sue: qui autem pauper est increpationem non sustinet. Lux iustorum
letificat: lucerna autem impiorum extinguetur. Anime dolose
errant in peccatis: iusti autem misericordes sunt et miseran-
tur. Inter superbos semper iurgia sunt: qui autem cuncta agunt
consilio reguntur sapientia. Substantia festinata minuetur: que autem
paulatim manu colligitur multiplicabitur. Spes que differ-
tur affligit animam: lignum vite desiderium veni-
ens. Qui detrahit alicui rei ipse se in futurum obligat: qui
dei autem timet preceptum in pace versabitur. Lex sapientis fons
mortis vite: ut declinet a ruina. Doctrina bona dabit gratiam:
in itinere contemptorum vorago. Astutus omnia agit cum
consilio: qui autem fatuus est aperit stultitiam. Nuntius impii
cadet in malum: legatus fidelis sanitas. Egestas et
ignominia ei qui deserit disciplinam: qui autem acquies-
cit arguenti glorificabitur. Desiderium si compleatur delec-
tat animam: detestantur stulti eos qui fugiunt mala.
Qui cum sapientibus graditur sapiens erit: amicus stultorum
efficietur similis. Peccatores persequitur malum: et iustis retribuentur
bona. Bonus relinquit heredes filios et nepotes: et cus-
toditur iusto substantia peccatoris. Multi cibi in novalibus
patrum: et aliis congregantur absque iudicio. Qui parcit virge
odit filium suum: qui autem diligit illum instanter erudit.
Iustus comedit et replet animam suam: venter autem impi-
xiiii XIIII orum insaturabilis. Sapiens mulier edificat domum suam:
suis insipiens extructam quoque destruet manibus. Ambulans
recto itinere et timens deum despicitur ab eo qui infami
graditur via. In ore stulti virga superbie: labia sapien-
tium custodiunt eos. Ubi non sunt boves presepe vacuum est:
ubi autem plurime segetes ibi manifesta fortitudo bovis.
Testis fidelis non mentitur: profert autem mendacium testis dolosus. Querit
derisor sapientiam et non inveniet: doctrina prudentium facilis.

Vade contra virum stultum: et nescit labia prudentie. Sapientia
callidi est intelligere viam suam: et imprudentia stultorum
errans. Stultus illudet peccatum: inter iustos morabitur
gratia. Cor quod novit amaritudinem anime sue: in gau-
dio eius non miscebitur extraneus. Domus impiorum delebitur:
tabernacula vero iustorum germinabunt. Est via que videtur homini
iusta: novissima autem eius deducunt ad mortem. Risus dolo-
re miscebitur: et extrema gaudii luctus occupat. Vias
suas replebitur stultus: et super eum erit vir bonus. Innocens
credit omni verbo: astutus considerat gressus suos. Sapiens
timet et declinat a malo: stultus transilit et confidit. Im-
patiens operabitur stultitiam: et astuti expectabunt scientiam. et vir versutus odiosus est. Possidebunt parvuli stultitiam.
Iacebunt mali ante bonos: et impii ante portas iustorum.
Etiam proximo suo pauper odiosus erit: amici vero divitum
multi. Qui despicit proximum suum peccat: qui autem miseretur
pauperis beatus erit. Qui credit in domino misericordiam diligit.
er Errant qui operantur malum: misericordia et veritas preparant bona.
In omni opere bono erit abundantia: ubi autem verba sunt plu-
rima ibi frequenter egestas. Corona sapientium divi-
tie eorum: fatuitas stultorum imprudentia. Liberabit animas
testis fidelis: et profert mendacia versipellis. In timore domini
fiducia fortitudinis: et filiis eius erit spes. Timor
domini fons vite: ut declinet a ruina mortis. In mul-
titudine populi dignitas regis: et in paucitate plebis
ignominia principis. Qui patiens est multa gubernatur
prudentia: qui autem impatiens est exaltat stultitiam
suam. Vita carnium sanitas cordis: putredo ossium
invidia. Qui calumniatur egentem exprobrat factori eius: ho-
norat autem eum qui miseretur pauperis. In malitia sua
expelletur impius: sperat autem iustus in morte sua. In corde
prudentis requiescit sapientia: et indoctos quosque erudiet.
Iustitia elevat gentem: miseros facit populos peccatum.
Acceptus est regi minister intelligens: iracundiam
autem inutilis sustinebit. Responsio mollis frangit ira- XV
cundiam: sermo durus suscitat furorem. Lingua sapientium ornat
scientiam: os fatuorum ebullit stultitiam. In omni loco
oculi domini contemplantur bonos et malos. Lingua placa-
bilis lignum vite: que autem immoderata est conteret spiritum.
Stultus irridet disciplinam patris sui: qui autem custo-
dit increpationes astutior fiet. In abundanti iustitia
virtus maxima est: cogitationes autem impiorum era-
dicabuntur. Domus iusti plurima fortitudo: et in fructi-
bus impii conturbatio. Labia sapientium dissemi-
nabunt scientiam: cor stultorum dissimile erit. Victime
impiorum abominabiles: vota iustorum placabilia. domino
Abominatio est domino via impii: qui sequitur iustitiam
diligitur a domino. Doctrina mala deserenti viam vite:
qui increpationes odit morietur. Infernus et perditio coram
domino: quanto magis corda filiorum hominum. Non amat pestilens
eum qui se corripit: nec ad sapientes graditur. Cor gau-
dens exhilarat faciem: in merore animi deicitur spiritus. Cor
sapientis querit doctrinam: et os stultorum pascitur impe-
ritia. Omnes dies pauperis mali: secura mens quasi iuge con-
vivium. Melius est parum cum timore domini: quam thesauri
magni et insatiabiles. Melius est vocari ad olera cum
caritate: quam ad vitulum saginatum cum odio. Vir ira-
cundus provocat rixas: qui patiens est mitigat
suscitatas. Iter pigrorum quasi sepes spinarum: via iustorum
absque offendiculo. Filius sapiens letificat patrem: stul- et stultus homo despicit matrem suam.
titia gaudium stulto. Et vir prudens dirigit gressus suos.

& a b c d e f f f g g h h . i k k

MS. MR. Frag. 5.3

Parabolae

melius est parua bona cum caritate facere sic sua predicando quam magnis [illegible] cum assumptione discordie

dissipantur cogitationes ubi non est consilium: ubi vero plures
sunt consiliarii, firmantur. Laetatur homo in sententia oris
sui: et sermo opportunus est optimus. Semita vitae super
eruditum: ut declinet de inferno novissimo. Domum
superborum demolietur Dominus: et firmos faciet terminos
viduae. Abominatio Domini cogitationes malae: et
purus sermo pulcherrimus firmabitur ab eo. Conturbat
domum suam qui sectatur avaritiam: qui autem odit
munera vivet. Per misericordiam et fidem purgantur peccata:
per timorem autem Domini declinat omnis a malo. Mens
iusti meditatur obedientiam (scientiam): os impiorum redundat
malis. Longe est Dominus ab impiis: et orationes
iustorum exaudiet. Acceptae sunt apud dominum viae
iustorum: et per ipsos et inimici amici fiunt. Lux oculorum
laetificat animam: fama bona impinguat ossa.
Auris quae audit increpationes vitae, in medio sapien
tium commorabitur. Qui abicit disciplinam, despicit
animam suam: qui autem adquiescit increpationibus,
possessor est cordis. Timor Domini disciplina sapientiae:
et gloriam praecedit humilitas.

XVI

Hominis est animam
praeparare: et Domini gubernare linguam. Omnes viae hominum
patent oculis eius: spirituum ponderator est dominus. Revela
domino opera tua: et dirigentur cogitationes tuae. Universa
propter semetipsum operatus est dominus: impium quoque ad di
em malum. Abominatio domini est omnis arrogans:
etsi manus ad manum fuerit, non erit innocens. Ini
tium viae bonae facere iustitiam: accepta est autem apud deum
magis quam immolare hostias. Misericordia et veritate re
dimitur iniquitas: et in timore domini declinatur a
malo. Cum placuerint domino viae hominis, inimicos quoque
eius convertet ad pacem. Melius est parum cum iustitia:
quam multi fructus cum iniquitate. Cor hominis dispo
net viam suam: sed domini est dirigere gressus eius. Di
vinatio in labiis regis: in iudicio non errabit os
eius. Pondus et statera iudicia domini sunt: et opera eius
omnes lapides sacculi. Abominabiles regi qui agunt
impie: quoniam iustitia firmatur solium. Voluntas
regum labia iusta: qui recta loquitur diligetur.
Indignatio regis nuntii mortis: et vir sapiens pla
cabit eam. In hilaritate vultus regis vita: et
clementia eius quasi imber serotinus. Posside sapientiam
quia auro melior est: et adquire prudentiam: quia
pretiosior est argento. Semita iustorum declinat
mala: custos animae suae servat viam suam. Contri
tionem praecedit superbia: et ante ruinam exaltatur spiritus.
Melius est humiliari cum mitibus, quam dividere spo
lia cum superbis. Eruditus in verbo reperiet bona: et qui
in domino sperat beatus est. Qui sapiens corde est, appella
bitur prudens: et qui dulcis eloquio, maiora reperiet. Fons
vitae eruditio possidentis: doctrina stultorum fatuitas.
Cor sapientis erudiet os eius: et labiis illius addet gratiam.
Favus mellis verba composita: dulcedo animae et sanitas
ossium. Est via quae videtur homini recta: et novissima eius
ducunt ad mortem. Anima laborantis laborat sibi,
quia compulit eum os suum. Vir impius fodit malum,
et in labiis eius ignis ardescit. Homo perversus suscitat lites:
et verbosus separat principes. Vir iniquus lactat amicum
suum: et ducit eum per viam non bonam. Qui attonitis oculis
cogitat prava, mordens labia sua perficit malum.
Corona dignitatis senectus, quae in viis iustitiae reperietur.

Anima laborantis · convenit ad litteram quia expulsus de paradiso
homo maledictionem laboris ne desinat exercet · cum ei dominus
qui cum serpente locutus est · id est qui ventrem tetigit
in extremum longum cum labore sufferat/a in sudo
re vultus sui comedat panem · secundum doctorem
ut laboret os suum compellit quia necesse habet facere
bona que dicit ·

Melior est patiens viro forti: et qui dominatur animo suo,
expugnatore urbium. Sortes mittuntur in sinum, sed a
domino temperantur.

XVII

Melior est buccella sicca cum gau
dio, quam domus plena victimis cum iurgio. Servus sapi
ens dominabitur filiis stultis, et inter fratres hereditatem divi
det. Sicut igne probatur argentum, et aurum camino:
ita corda probat dominus. Malus obedit linguae iniquae: et fal
lax obtemperat labiis mendacibus. Qui despicit pauperem,
exprobrat factori eius: et qui ruina laetatur alterius, non erit
impunitus. Corona senum filii filiorum: et gloria filiorum
patres eorum. Non decent stultum verba composita: nec princi
pem labium mentiens. Gemma gratissima exspectatio
praestolantis: quocumque se vertit, prudenter intelligit.
Qui celat delictum, quaerit amicitias: qui altero sermone : alto
repetit, separat foederatos. Plus proficit correptio apud
prudentem, quam centum plagae apud stultum. Semper
iurgia quaerit malus: angelus autem crudelis mittetur contra
eum. Expedit magis ursae occurrere raptis fetibus, quam · gentilitati · conversis ad fidem ·
fatuo confidenti in stultitia sua. Qui reddit mala pro : heretico ·· doctrina sua prava
bonis, non recedet malum de domo eius. Qui dimittit aquam,
caput est iurgiorum: et antequam patiatur contumeliam, iudici
um deserit. Et qui iustificat impium, et qui condemp barraban
nat iustum, abominabilis est uterque apud deum. Quid Christum
prodest habere divitias stultum, cum sapientiam emere non possit?
Qui altam facit domum suam, quaerit ruinam: et
qui evitat discere, incidet in mala. Omni tempore
diligit qui amicus est: et frater in angustiis comprobatur. Homo
stultus plaudet manibus, cum spoponderit pro ami
co suo. Qui meditatur discordias, diligit rixas: et
qui exaltat os suum, quaerit ruinam. Qui perversi cordis est,
non inveniet bonum: et qui vertit linguam, incidet in ma
lum. Natus est stultus in ignominiam suam: sed
nec pater in fatuo laetabitur. Animus gaudens aetatem
floridam facit: spiritus tristis exsiccat ossa. Munera
de sinu impius accipit, ut pervertat semitas iudicii.
In facie prudentis lucet sapientia: oculi stultorum in finibus
terrae. Ira patris filius stultus: et dolor matris quae genuit
eum. Non est bonum damnum inferre iusto: nec
percutere principem qui recta iudicat. Qui moderatur sermo
nes suos, doctus et prudens est: et pretiosi spiritus vir eru
ditus. Stultus quoque si tacuerit, sapiens reputabitur:
et si compresserit labia sua, intelligens.

XVIII

Occasiones
quaerit qui vult recedere ab amico: omni tempore erit exprobrabilis.
Non recipit stultus verba prudentiae: nisi ea dixeris quae ver
santur in corde eius. Impius cum in profundum venerit peccatorum, contem
nit: sed sequitur eum ignominia et opprobrium. Aqua profunda
verba ex ore viri: et torrens redundans fons sapientiae.
Accipere personam impii in iudicio non est bonum, ut decli
nes a veritate iudicii. Labia stulti immiscent se
rixis: et os eius iurgia provocat. Os stulti contritio eius:
et labia ipsius ruina animae eius. Verba bilinguis quasi
simplicia: et ipsa perveniunt usque ad interiora ventris.
Pigrum deicit timor: animae autem effeminatorum esurient.
Qui mollis et dissolutus est in opere suo, frater est sua opera
dissipantis. Turris fortissima nomen domini: ad ipsum
currit iustus, et exaltabitur. Substantia divitis urbs roboris
eius: et quasi murus validus circumdans eum. Antequam conteratur, exal
tatur cor hominis: et antequam glorificetur, humiliatur. Qui prius respondet quam
audiat, stultum se demonstrat et confusione dignum.
Spiritus viri sustentat imbecillitatem suam: spiritum ad irascendum